

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

ЛИМАН ФРАНК БАУМ

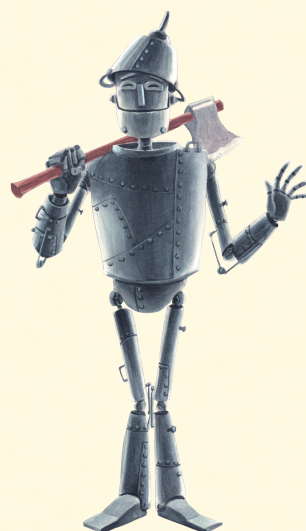
Илюстрации Америго Пинели

Съдържание

Въведение	6
ПЪРВА ГЛАВА	
Циклонът	8
ВТОРА ГЛАВА	
Съобщение с Дъбчащите	15
ТРЕТА ГЛАВА	
Как Дороти спаси Плашилото	25
ЧЕТВЪРТА ГЛАВА	
Пътят през гората	35
ПЕТА ГЛАВА	
Спасяването на Мениквения дървар	43
ШЕСТА ГЛАВА	
Страхливия лъв	52
СЕДМА ГЛАВА	
На път за Великия Оз	60
ОСМА ГЛАВА	
Смъртоносното маково поле	69
ДЕВЕТА ГЛАВА	
Царицата на полските мишки	79
ДЕСЕТА ГЛАВА	
Пазача на портата	87
ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА	
Вълшебният Изумруден град на Оз	98
ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА	
В търсене на Злата магьосница	114
ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА	
Спасението	132
ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА	
Хрилатите маймуни	138

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>Разкриването на Страшния Оз</i>	147
ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>Вълшебството на великия мошеник</i>	160
СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>Излизането на балона</i>	166
ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>На юг</i>	172
ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>Нападнали от биещите се дървета</i>	179
ДВАДЕСЕТА ГЛАВА	
<i>Изясняната порцеланова страна</i>	184
ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА	
<i>Как лъвът стана цар на животните</i>	192
ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА	
<i>Страната на Квадратните</i>	197
ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА	
<i>Глинда изпълнява желанието на Дороти</i>	203
ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА	
<i>Отново у дома</i>	210
<i>За книгата и автора</i>	212

Въведение

През всички векове фолклорът, легендите, митовете и приказките са били част от детството, защото историите за чудеса и истинските небивалици привличат инстинктивно и здравословно всяко едно нормално дете. Крилатите феи на братя Грим и на Андерсен са донесли повече радост на детските сърца, отколкото всички други човешки изобретения.

Ала старовремските приказки, с които са отраснали поколения, сега се намират в категорията „исторически“ в детските библиотеки. Дошло е времето за нов тип истории за чудеса, в които ги няма традиционните духове, джуджета и феи, а заедно с тях и всички страховити и смразяващи кръвта прекеждия, чрез които авторите са искали да подчертаят поуката на всяка приказка. Съвременното об-

ВЪВЕДЕНИЕ

разование обаче включва морални категории и затова днешните деца търсят в приказките единствено забавление и с удоволствие пропускат всички неприятни инциденти.

Като имах това предвид, написах „Вълиебникът от Оз“ с единствената цел да доставя удоволствие на днешните деца. Стрелях се да създам приказка в модерен вариант, в която се запазва радостта от вълиебствата и чудесата, а болката и кошмарите отсъстват.

Чикаго, април 1900 г.

Л. Ф. Баум

ПЪРВА ГЛАВА

Циклонът

Дороти живееше сред обширните прерици на Канзас с чичо Хенри, който беше фермер, и с леля Ем, неговата жена. Къщичката им бе малка, тъй като дървеният материал за построяването ѝ трябваше да се пренася с фургон от много мили разстояние. Състоеше се от четири стени, под и покрив, които образуваха една стая, а в стаята се намираха една ръждясала готварска печка, шкаф за съдове, маса, три или четири стола, както и легла. Чичо Хенри и леля Ем спяха на голямо легло в единия ъгъл, а Дороти на малко легълце в друг ъгъл. Нямаше таван, нито пък мазе – ако не се смята изкопаната в земята дупка, която наричаха убежище от циклони и където семейството можеше да се приюти, в случай че се извиеше една от онези мощни вихрушки, които помислят

ЦИКЛОНЪТ

всяка постройка на пътя си. До убежището се стигаше през врата-канак в средата на пода, откъдето се спускаше стълба надолу към тъмната, тясна дупка.

Когато Дороти застанеше на прага и се огледаше, наоколо не се виждаше нищо освен прерия и пак прерия. Нито едно дърво, нито една къща не нарушаваха монотонността на обширната равнина, която във всички посоки достигаше чак до хоризонта. Слънцето бе опърлило нивите и ги бе превърнало в напукана сива маса. Дори високите треви не бяха зелени, защото връхчетата им бяха изгорени от парещите лъчи и бяха придобили същия сив цвят като всичко наоколо. Някога къщата беше боядисана, но боята бе започнала да се лющи от слънцето, държдовете я бяха отмили и сега дърските изглеждаха точно толкова сиви и потискащи като всичко останало.

Когато леля Ем дошла да живее тук след омъжването си, била млада и красива. Слънцето и вятърът я бяха променили: бяха отнели блясъка от очите ѝ и те изглеждаха сериозни и сиви, бяха махнали червенината от бузите и устните ѝ и те също сивееха. Сега тя беше слаба и съсухрена и никога не се усмихваше. Когато Дороти, която бе сираче, пристигна при нея, леля Ем отначало така се стряскаше от смеха ѝ, че надаваше писък и слагаше ръка на сърцето си винаги, когато веселото гласче стигнеше до ушите ѝ. А и все още продължаваше да се чуди,

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

че момиченцето намира на какво да се смее.

Чичо Хенри никога не се усмихваше. Той работеше от тъмно до тъмно и не знаеше какво е това да се зарадва. Той също беше целият сив – от дългата брада до грубите ботуши, изглеждаше сериозен и строг и почти не говореше.

Това, което караше Дороти да се смее и я спасяваше да не по-сивее и тя като всичко наоколо, бе Томо. Томо не беше сив; той беше дребно черно кученце с дълга копринена козина и малки черни очички, които весело проблясваха от двете страни на смешното малко носле. Дороти играеше с Томо по цял ден и безкрайно го обичаше.

Днес обаче те не играеха. Чичо Хенри седеше на стъпалото пред входа и тревожно разглеждаше небето, което беше още по-сиво от обикновено. Дороти застана на прага с Томо на ръце и също се загледа в небето. Леля Ем миеше чинии.

Далеч от север долетя приглушеният вой на вятъра и чичо Хенри и Дороти видяха високите треви да се огъват на талази пред порива на приближаваща буря. В

ЦИКЛОНЪТ

следващия миг се чу как въздухът остро свисти от юг и когато обърнаха поглед натам, тревата също бе започнала да се вълнува.

Чичо Хенри рязко се изправи.

– Ем, приближава циклон – извика той на жена си. – Ще ида да се прогрижа за добитъка.

И се затича към навеса, където бяха кравите и конете.

Леля Ем заряза чиниите и дойде до вратата. Един поглед ѝ бе достатъчен да разбере, че опасността е близо.

– Бързо, Дороти – изпищя тя, – тичай в убежището!

Тото се изскубна от ръцете на Дороти и се скри под леглото, а тя се втурна подире му. Безкрайно уплашена, леля Ем вдигна вратата-капак и се спусна по стълбата в малката тясна дупка. Най-накрая Дороти улови Тото и хукна към скривалището, но на половината разстояние се чу страхотен трясък. Къщата се разлюля от вятъра така силно, че тя загуби равновесие и внезапно се озова седнала на пода.

Тогава се случи нещо странно.

Къщата се завъртя два-три пъти и бавно се издигна във въздуха. На Дороти ѝ се стори, че полита с балон.

Северният и южният вятър се срещнаха точно на мястото на къщата и тя стана омото на циклона. В центъра на циклона въздухът обикновено е неподвижен, но огромното въздушно налягане от всички страни на

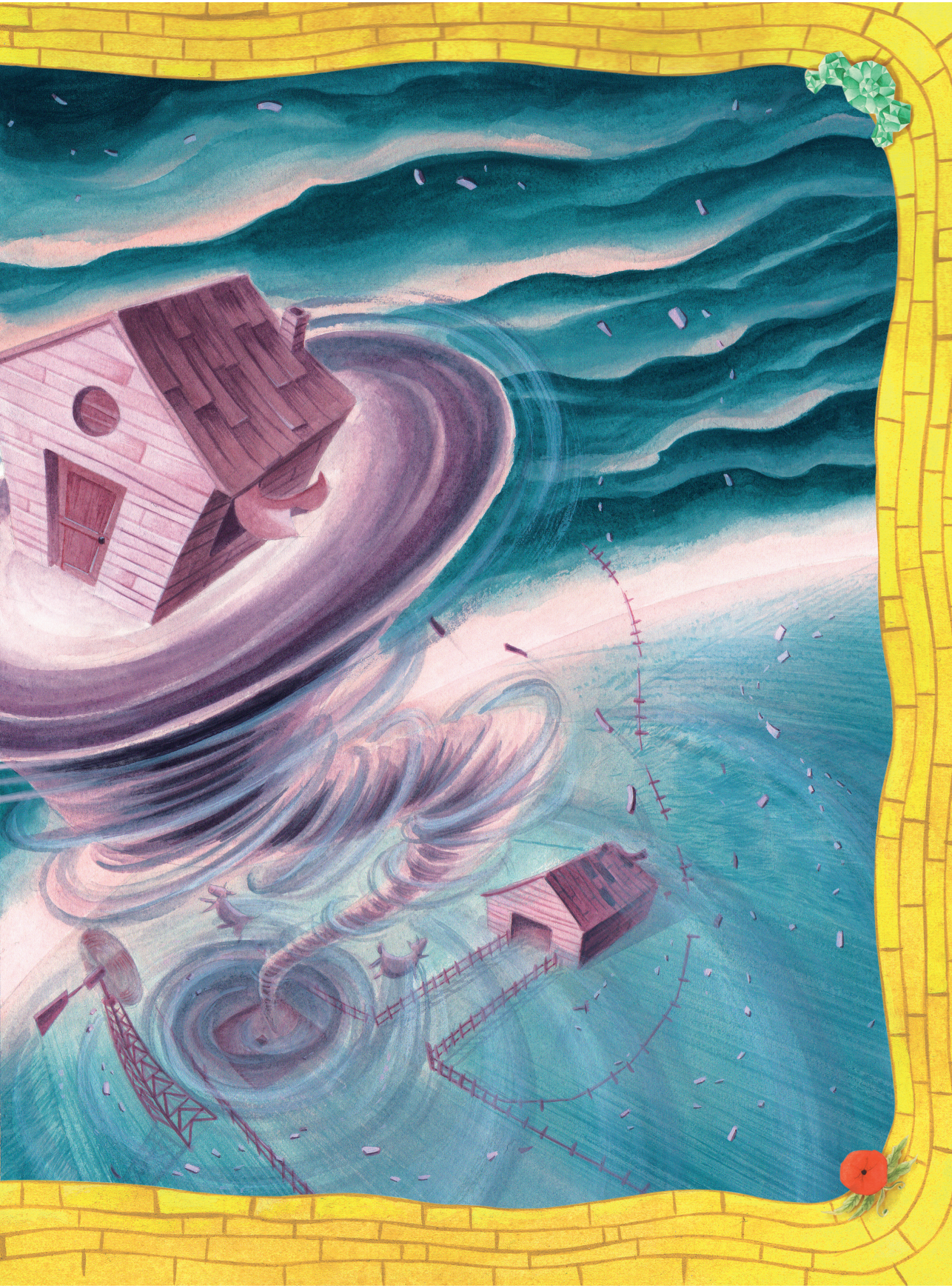
къщата я издигаше все по-високо и по-високо, докато накрая тя се озова над самия му връх. Остана там и циклонът я пренесе на мили разстояние, като че беше перце.

Беше много тъмно и вятърът бучеше страховито наоколо, но при все това за Дороти пътуването не беше неприятно. С изключение на първите няколко завъртания и още един път, когато къщата се наклони под опасен ъгъл, усещането беше, сякаш някой леко я люлее като бебе в люлка.

На Тото обаче това не му хареса. Той започна да тича насам-натам из стаята и шумно да лае, докато Дороти остана неподвижна на пода в очакване да види какво ще се случи по-нататък.

В един момент Тото отиде твърде близо до отворената врата-капак и падна през нея. За миг момиченцето помисли, че го е загубило. След това обаче видя, че едното му ухо стърчи от дупката – силното въздушно налягане подпираше Тото и той не падаше. Дороти пропъзля по пода, сграбчи го за ухото и го издърпа отново в стаята. После затвори вратата-капак, за да няма повече произшествия.

Часовете минаваха и Дороти постепенно се отърси от уплахата си, но се чувстваше много самотна и от писъците на вятъра едва-що не оглуша. Отначало се чудеше дали няма да се разбие на парчета, когато къщата отново се озове на земята, но тъй като часовете мина-

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

ваха и не се случваше нищо страшно, тя престана да се безпокои и реши да чака спокойно какво ще ѝ донесе бъдещето. Най-накрая пропъзля по люлеещия се под и легна на леглото си; Тото я последва и се сгуши до нея.

И въпреки че къщата се люлееше и воят на вятъра не секваше, очите на Дороти скоро се затвориха и тя заспа дълбоко.

ВТОРА ГЛАВА

Съвещание с Дъвчащите

Събуди я един толкова внезапен и силен удар, че ако не лежеше на мекото легло, навярно щеше да се нарани. Дори така от сътресението гръхът ѝ спря и тя се запита какво ли се е случило. Тото навря студено то си носле в лицето ѝ и жално зави. Дороти седна и забеляза, че къщата е спряла да се движи. Вече не беше и тъмно – от прозореца нахлуваше ярка слънчева светлина и заливаше стаята. Дороти скочи на крака и с Тото по петите изтича и отвори вратата.

В следващия миг извика от удивление и се огледа наоколо, а очите ѝ се разтвориха още по-широко да поемат прекрасната картина.

Циклонът бе положил къщата на земята – госта нежно като за циклон – на едно невероятно красиво място.

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

Навсякъде наоколо имаше чудесна зелена трева и внушителни дървета с едри и сочни плодове. Тревата бе изпъстрена с великоленни цветя, а по дърветата и храстите подскачаха и чуруликаха птици с ярки и пъстроцветни пера. Недалече едно поточе проблясваше и ромонеше между зелени брегове и за малкото момиче, живяло толкова дълго сред сухата, сива прерия, шепотът му звучеше като песен.

Докато поглъщаше с очи необичайната и прекрасна гледка, Дороти забеляза, че към нея се приближават няколко от най-чудноватите същества, които изобщо бе виждала. На ръст бяха по-малки от възрастните, с които бе свикнала, но не бяха и прекалено ниски. Всъщност изглеждаха високи колкото нея – Дороти бе доста израснала за възрастта си – въпреки че очевидно бяха много по-стари.

Групата се състоеше от трима мъже и една жена, всички странно облечени. Носеха високи конусовидни шапки с периферии, към които бяха пришити малки звънчета, и те сладко звънтяха при всяко движение. Шапките на мъжете бяха сини, а на жената бяла; бяло беше и драпираното наметало, което се спускаше от раменете ѝ. То бе цялото обсипано със звездички, които блестяха на слънцето като диаманти. Дрехите на мъжете имаха същия син цвят като шапките, ботушите им бяха добре излъскани и подвитият им горен край бе

СЪВЕЩАНИЕ С ДЪВЧАЩИТЕ

също в наситено синьо. Дороти си помисли, че мъжете трябва да са на възраст колкото чичо Хенри, защото гвама от тях имаха бради. Ала гребничката жена несъмнено бе много по-стара: лицето ѝ бе покрито с бръчки, косата ѝ бе почти бяла, а движенията ѝ доста сковани.

Когато странниците наближиха къщата, спряха и започнаха да си шепнат нещо, като че ли се бояха да пристъпят по-наблизо. Дребничката възрастна жена обаче отиде до Дороти, ниско се поклони и каза с приятен глас:

– Най-благородна Магьоснице, добре дошла в страната на Дъвчащите. Безкрайно сме ти признателни за това, че уби Злата магьосница от Изток и освободи народа ни от робство.

Дороти изслуша това приветствие с голяма почуда. Какво ли имаше предвид гребната жена, като я наричаше магьосница и твърдеше, че е убила Злата магьосница от Изток? Дороти бе само едно невинно и послушно дете, което циклонът бе отвел на много мила от дома, а и никога през живота си не бе убивала нищо.

Тъй като гребничката жена очевидно очакваше отговор, Дороти каза колебливо:

– Много сте любезна, но трябва да има някаква грешка. Нищо не съм убивала.

– Всъщност я уби къщата ти – отвърна, смеейки се, нейната събеседница, – а то е все едно. Погледни! – про-

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

дължи тя и посочи към ъгъла на къщата. – Ето пръстите на краката ѝ все още стърчат под дъските.

Дороти погледна напътък и изпуска от уплаха. Наистина, точно под най-долната голяма ъглова греда се подаваха два крака, обути в сребърни обувки с остри върхове.

– Олеле! Олеле! – извика изумена Дороти и склочи ръце. – Къщата я е записнала. Какво ще правим сега?

– Нищо – отвърна спокойно гребничката жена.

– Но коя е тя? – попита Дороти.

– Както казах, тя беше Злата магьосница от Изток – отговори жената. – От много години държеше Дъвчащите в робство и ги принуждаваше да работят за нея денем и нощем. Сега те всички са свободни и го дължат на теб.

– Кои са Дъвчащите? – попита Дороти.

– Народът на страната на Изток, където управляваше Злата магьосница.

– И Вие ли сте Дъвчаца? – попита Дороти.

– Не, но съм им приятелка. Живея в страната на Север. Когато видяха, че Злата магьосница от Изток е мъртва, изпратиха ми бърз куриер и аз пристигнах веднага. Аз съм Магьосницата от Север.

– Майчице! – извика Дороти. – Истинска магьосница ли сте?

– Разбира се – отвърна гребната жена, – само че съм добра магьосница и хората ме обичат. Силата ми не е

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

толкова голяма, колкото на Злата магьосница от Изток, иначе сама бих ги освободила.

– Но аз мислех, че всички магьосници са лоши – каза момиченцето, доста уплашено от срещата с истинска магьосница.

– О не, това е голямо заблуждение. В земята на Оз имаше само четири магьосници и две от тях, които живеят на Север и на Юг, са добри. Знам това със сигурност, защото аз самата съм една от тях и не мога да греша. Двете от Изток и от Запад бяха наистина лоши. Но след като ти уби едната от тях, в цялата земя на Оз остана единствено Лошата магьосница от Запад.

– Само че – каза Дороти след кратък размисъл – леля Ем казва, че всички магьосници са умрели отдавна, преди много години.

– Коя е леля Ем? – попита гребната жена.

– Леля ми, която живее в Канзас. Аз дойдох оттам.

Магьосницата от Север остана известно време замислена с наведена глава и очи, втренчени в земята. После вдигна поглед и каза:

– Не знам къде е Канзас, никога преди не съм чувала да се споменава това име. Кажете ми, цивилизована страна ли е?

– О, да – отвърна Дороти.

– Тогава това обяснява всичко. Мисля, че в цивилизованите страни не са останали никакви магьосници, вещици или вълшебници. Но работата е там, че стра-

СЪВЕЩАНИЕ С ДЪВЧАЩИТЕ

ната на Оз никога не е била цивилизована, защото сме откъснати от останалия свят. Затова тук все още се срещат магьосници и вълшебници.

– Кои са вълшебниците? – попита Дороти.

– Самият Оз е Великия вълшебник – каза Магьосницата от Север, като сниси гласа си до шепот. – Той е по-могъщ от всички нас, взети заедно. Той живее в Изумрудения град.

Дороти се канеше да зададе друг въпрос, но в този момент Дъвчащите, които дотогава стояха възпитано отстрани, наглаголиха силен вик и започнаха да сочат към ъгъла на къщата, където лежеше Злата магьосница.

– Какво става? – попита гребната жена, погледна на татък и започна да се смее.

Краката на мъртвата магьосница бяха изчезнали. Останали бяха само Сребърните обувки.

– Беше толкова стара, че се изпари от слънцето – обясни Магьосницата от Север. – Това е краят ѝ. Но Сребърните обувки са твои и ти имаш право да ги носиш.

Тя се навее, взе обувките, отърси ги от прахта и ги подаде на Дороти.

– Магьосницата от Изток много се гордееше с тези Сребърни обувки – каза един от Дъвчащите. – Смята се, че притежават някакви магически свойства, но никой не знае какви точно.

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

Дороти отнесе обувките в къщата и ги постави на масата. После отново излезе при Дъвчащите и каза:

– Много искам да се върна вкъщи при леля и чичо, защото знам, че ще се тревожат за мен. Можете ли да ми помогнете да намеря пътя?

Дъвчащите и Магьосницата първо се погледнаха един друг, после се обърнаха към Дороти и заклатиха глави.

– На Изток, недалеч оттук – каза един от тях, – има голяма пустиня и никой, който я е пресичал, не е оцелял.

– Същото е и на Юг – каза вторият. – Бил съм там и съм я виждал с очите си. На Юг е страната на Квадрантите.

– Чувал съм – каза третият, – че и на Запад е същото. А земята, обитавана от Мигащите, се управлява от Злата магьосница от Запад и тя ще те зароби, ако ѝ се изпречиш на пътя.

– На Север е моят дом – каза гребничката възрастна жена – и той граничи със същата обширна пустиня, която заобикаля земята на Оз. Боя се, мила моя, че ще трябва да останеш да живееш при нас.

Като чу това, Дороти се разплака, защото се чувстваше самотна сред тези чудновати хора. Съзлите ѝ явно натъжиха добродушните Дъвчащи, които веднага извадиха кърпичките си и също започнаха да хлипат. Дребната възрастна жена свали шапката си, закрепи острия ѝ връх на края на носа си и със сериозен глас преброи до

СЪВЕЩАНИЕ С ДЪВЧАЩИТЕ

три. На „три“ шапката се превърна в плоча, върху която с едри бели тебеширени букви беше написано:

„Дороти трябва да отиде в Изумрудения град.“

Дребната възрастна жена свали плочата от носа си, прочете написаното и попита:

- Дороти ли се казваш, мила моя?
- Да - отвърна момиченцето, като погледна към нея и избърса сълзите си.
- Тогава трябва да отидеш в Изумрудения град. Може би Оз ще ти помогне.
- Къде е този град? - попита Дороти.
- Намира се точно в средата на тази страна и там управлява Оз - Великия вълшебник, за когото ти споменах.
- Добър човек ли е? - попита притеснено момиченцето.
- Той е добър вълшебник. Не мога да кажа дали е човек, или не, защото никога не съм го виждала.
- Как да стигна дотам? - попита Дороти.
- Пеша. Пътят е дълъг и минава както през хубави, така и през тъмни и страшни места. Обаче аз ще при-

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

ложка всичките си магически умения, за да те предпазя от зло.

– Не бихте ли дошли с мен? – помоли момиченцето, което бе започнало да счита гребничката възрастна жена за своя единствена приятелка.

– Не, не мога – отвърна тя, – но ще те целуна и никои няма да посмее да нарани човек, целунат от Магьосницата от Север.

И тя се приближи до Дороти и нежно я целуна по челото. По-късно Дороти установи, че там устните ѝ са оставили блестящ кръгъл отпечатък.

– Пътят към Изумрудения град е покрит с жълти плочи – каза магьосницата, – така че няма да се изгубиш. Когато отидеш при Оз, не се страхувай, а му разкажи историята си и го помоли да ти помогне. Довиждане, мила моя.

Тримата Дъбчащи направиха нисък поклон, пожелаха ѝ приятен път и се отдалечиха между дърветата. Магьосницата приятелски кимна с глава към Дороти, завъртя се три пъти на лявата си пета и изведнъж изчезна за голямо удивление на Тото, който шумно залая подире ѝ, въпреки че в нейно присъствие не бе посмял дори да изръмжи.

Дороти обаче очакваше, че ще изчезне именно по този начин (нали бе магьосница), и ни най-малко не се изненада.